

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME III. — LETO III.

CLEVELAND, O., TOREK, (TUESDAY), OCT. 19th, 1920.

ŠT. 247 (NO.)

Single Copy 3c

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c

SPOPAD MED NEZAPOSLENIMI DELAVCI IN POLICIJO V LONDONU.

27 OSEB JE DOBIL POŠKODBE V SPOPADU,
V KATEREM SO DELAVCI NOSILI
RDEČE ZASTAVE.

LONDON, 18. oktobra. — Downing in Whitehall ulici sta nudili danes popoldne prizor velikih nemirov, ko je prišlo med nezaposlenimi delavci, ki so priredili demonstracijo in pa med policijo do spopada.

Vsega skupaj se poroča 27 slučajev poškodb, od katerih je pet policistov, katerih eden je dobil resne poškodbe. Močni oddelki policije so se nahajali na Trafalgar trgu in pred Buckingham palačo, bivališčem kralja ter pred St. James palačo, poleg tega pa je bila policija skrita tudi po dvoriščih vladnih poslopij.

Pohod nezaposlenih delavcev je bil popolnoma miren. Med njimi je bilo opaziti jako velik del mladih, neizkušenih delavcev in tudi precejšen del tujezemskega elementa iz vzhodne strani mesta.

Ko je petnajst županov onih londonskih občin, ki so organizirali delavsko demonstracijo, zavilo proti uredni rezidenci ministrskega predsednika Lloyd Georgea, je poskušal slediti tudi prednji del delavskega pohoda. Tedaj je policija postavila med župani in delavci kordon in ni pustila delavcem, da bi nadaljevali s pohodom. Polnočni so se pričeli vsled tega gostiti, in kmalu je bilo zbranih na Whitehall trgu od 4000 do 5000 demonstrantov, ki bi bili lahko brez vsake težave naskočili policijo, toda nekoliko časa je vladal popoln red.

Tedaj pa se je peril na velikem belem konju brez sedla neki možki. Drzno se je navalil na policijski kordon in ga pretrgal. On sam je bil na mestu aretiran, s tem se je demonstracija pričela. Ljudje so pričeli pritiskati na policijo, ki se je pričela pripravljati, da se zoperstavlja. Policija je stvorila medsebojno verigo in je porinila množico nazaj. Sila prerivanja je bila toliko, da se je podrla kamenita balustrada, ki se nahaja pred poslopjem finančnega ministrstva.

Tedaj je prišla v ospredje nova skupina demonstrantov z rdečimi zastavami in velikimi strokovno-unijskimi napisi. Množica jih je pozdravila z živahnimi kliki in pričelo se je peti internacionalno delavsko pesem. Obenem se je pričel zopet močno pritiskati na policijo.

Policiji se je posrečilo dobiti v roke eno rdečo zastavo in na pomoč pehotni policiji so dospeli tudi policisti na konju. S tem je bil zopet napravljen mir za toliko časa, da so prišli iz Downing ulice George Lansbury in drugi župani. Policija je pohodnikom dala časa, da nadaljujejo s pohodom. Nekateri so nadaljevali s svojim pohodom, drugi pa so ostali še vedno na mestu.

Nekateri so pričeli držati govore in tudi kamenje je pričelo tupatam leteti, toda v splošnem se je zopet pričel reden promet.

Tedaj pa se je nenadoma sesedel neki policist na konju. Nekdo mu je zagnal kamen v glavo. Tedaj se je navalila na množico policija s krepelci. Množica se ni dosti zoperstavljala, temveč je bežala. V trenutku je bil ves trg izprazen. Ostali so le oni, ki so dobili rane, katere je policija odvedla na postajo, kjer so dobili prvo pomoč.

Medtem pa je kakih 300 najdrznejših demonstrantov zbežalo na Richmond Terrace, kjer se nahaja vrsta staromodnih hiš, ki je ločena od Downing ulice z zidom in omrežjem. Zabarikadirali so se za zidom, kjer so bili popolnoma varni pred policijo ter pričeli metati kamenje. Toda ko je policija zapazila neko dekle z rano na glavo, se je navalila proti zidu ter napadla demonstratorje, katerim je bil odvzet vsak odhod. Tu se je vnela precej huda bitka, toda teplo se je samo s krepelci, zato ni bil ubit nihče.

LONDON, 19. okt. — Poslanska zbornica bo danes razmotrivala strik premogarjev in kot prvi list "Daily Chronicle", organ Lloyd Georgea, je vlada pripravljena "priateljsko razmotrivati predloge, ki bi se jih stavilo v prelog premogarjev, in da bi se naj dalo v pretres tudi zvišanje plače za dva šilinga v teku dveh ali treh mesecev, ko se razvidi, kolika bo produkcija."

V koliki meri se je vlada s tem ločila od svoje dosedanje pozicije, se iz tega še ne more razvideti, Lloyd George in Sir Robert Horne sta dosedaj stala na stališču, da dosedaj zvišanja

Boljševiške čete na južni fronti zmagovite.

London, 18. okt. — Rusko uradno brezzično poročilo, ki je bilo izdano v nedeljo, pravi, da so ruske čete na južno-ruski fronti vzhodno od vasi Sinjava pričele z napredovanjem.

Isto poročilo pravi, da so bili napadi sovražnika ob Novo-Konstantinov, južno od reke Bug, in severno od Novo Konstantinov, katere je podpiral močan artilerijski ogenj, zavrnjeni.

Sovjetske čete so zasedle vsega skupaj 14 vasi.

Na severni fronti je v soboto zvečer prišlo do resnega spopada med poljskimi in litvinskimi četami med Vilno in Kovnom. Tako pravijo uradne brzojavke, ki so dospelo danes iz Kovna.

Poročilo pravi, da so tako Poljaki kot Litvinci v bojih trpeli hude izgube.

"Poljaki napadajo v bližini Rikontija z velikimi silami, posluhujoč se oklopnih avtomobilov," pravi nadalje brzojavka. Poljaki pričeli z novo ofenzivo.

Pariz, 18. okt. — Brezzična brzojavka iz Moskve, ki je došla semkaj danes, pravi, da so Poljaki pričeli z veliko ofenzivo na 60 milj dolgi fronti ter da so zasedli Minsk.

Eden ubit v premo-garski vojni.

Morgantown, W. Va., 18. okt. Sinoči nekoliko pred polnočjo se je v Rockfordu Connellsville Basin Coal družbe primerila eksplozija dinamita. Malo je manjkalo, da ni izgubilo življenje 12 premogarjev, ki so se nahajali v rovu. Poročilo katero pošilja kapitalistična častnikarska agencija "Associated Press", pripisuje eksplozijo zopet unijskim premogarjem, katere so kompanije pometale iz njih stanovanj. Po eksploziji se je med kompanijskimi biriči in stavkokazi ter unijskimi delavci razvil boj, v katerem je bil eden izmed unijskih delavcev ali ubit ali na nevarno ranjen, kajti videlo se je, ko so ga njegovi tovariši odnesli, ko je bil boj končan.

UMRLA V ZOBOZDRAVNIŠKEM STOLU.

Dallas, 18. okt. — Ko je zobozdravnik 58letni Mrs. Tierney izdrž 2 zoba, pri čemur jo je o-mamila s plinom, se ni več zavedla in je kmalu nato umrla.

— Konvencija zidarjev, ki se sedaj vrši v Clevelandu, razmotriva ustvaritev posebnega industrijalnega fonda, ki naj bi znal kakih šest milijonov dolarjev. Ta načrt je prinesel na dan William J. Moran iz El Paso, Tex. On pravi, da ako bi vsak član za dobo pet let vsak mesec prispeval v tozadevni fond \$1.00, tedaj po potrebna svota skupaj. S tem denarjem naj bi se gradile opekarne, hiše in pričelo bi se tudi z organizacijskimi bankami, ako bi bilo treba. Moran pravi, da je po njegovem mišljenju boljše, ako delavci zbrani denar uporabijo za zgradbo svojih lastnih delavnic, kot pa da bi se ga izplačevalo v obliki štrajkovnih podpor, kadar privatna podjetja vržejo delavca na cesto. W. J. Wise, ki je predsednik krajevne unije, je proti temu, da bi se usta-

Prohibistični škan-dal v San Fran-ciscu.

DEMOKRATIČNI DELEGATJE V SAN FRANCISCO SO PO-PILI 40 SODOV ŽGANJA.

Washington, 18. okt. — Glavni pravdnik Palmer je danes odredil, da se napravi preiskavo, ki naj dožene, koliko je resnice na položilih, da se je za časa konvencije demokratične stranke dvignilo iz vladnih skladišč 40 sodov žganja, katerega so popili delegatje, ki so se mudili v mestu za časa konvencije demokratične stranke.

Istočasno je Palmer poslal županu McLeranu v San Franciscu brzojavko, da ali dokaže, da je bilo njemu (Palmerju) že takrat vse to znano, ali pa da javno prekliče tozadevno izjavo.

Palmer je poslal to brzojavko v očigled posebnih poročil, ki so bila priobčena včeraj zjutraj v washingtonskih in drugih časopisih. V teh poročilih se je izjavljalo, da je preiskava, ki jo je uvedla velika porota, dognala, na kak način je izginilo žganje iz vladnih skladišč.

SLOVITI AMERIŠKI KOMUNI-STIČNI PISATELI UMRLI V MOSKVI.

London, 18. okt. — Glasom brzojavke, ki je dospela danes semkaj, je ameriški komunistični pisatelj, John Reed, umrl v Moskvi za tifusom. Reed je bil eden izmed prvih Amerikancev, ki se je zavzel za rusko sovjetsko vlado v Rusiji, ter se je ustanovil tamkaj kot časnikarski poročevalec. V prejšnjih letih je prišel precej na glas vsled njegovih preiskav in član-kov o Mehiki.

JABOLKA GNJIO.

Columbus, 18. okt. — Ker farmerji ne morejo dobiti pomoči za obiranje jabolk in ker ni na razpolago dovolj vagonov, bo velike množine jabolk v državi Ohio šlo v nič. V Ohio se je letos pridelalo 1,200.000 sodov jabolk v primeri s 364.000 sodi v preteklem letu.

— V ponedeljek se je moralo zagovarjati na policijski sodnji 18 kršilcev prohibicijskega zakona. Trije so bili obsojeni na \$300 globe in povrnitev sodnih stroškov, devet na \$200 in stroške. Sodnik Sibert je izjavil, da je napravil to razliko v kazni zato, ker kdor kuha rozinovca, zasluži večjo kazen kot pa kdor kuha pravo, dobro žganje, katerega izdelovanje, dasiravno protizakonito vsaj ni tako škodljivo zdravju kot je rozinovec, ki po daljšem pitju vpliva na človega kot pravi strup. Vsega skupaj se je v ponedeljek plačalo vsled kršenja prohibicije v obliki kazni \$2.700.

novilo organizacijsko opekarno v Clevelandu ali v okolici, ker je prepričan, da bi jo tukaj privatna kompeticija ubila. Unija že lastuje lastno opekarno v Texasu, ki je pravkar zaključila prav uspešno leto; kajti izplačala je 10 odstotne dividende od vsega investiranega kapitala. Predlog, da se konvencija obrne na vlado za pomilosoženje političnih jetnikov, je bil na včerajšnjem zborovanju pobit.

KUPITE DELNICE SLOVDEL DOMA V COLLINWOODU.

Cox napada Hardin-ga, glede Irske.

Buffalo, 18. okt. — Gov. Cox, demokratski kandidat za predsednika, se je danes izjavil z ozirom na položaj na Irskem, da je to vojna uničevanja. Napadel je tudi senatorja Hardinga, ker se je slednji izrazil, da je irsko vprašanje domače vprašanje, ki se tiče samo Velike Britanije in nikogar drugega.

Governor je odgovarjajoč na vprašanja, ki so mu jih stivali poslušalci, zopet ponovno zatrdil, da ako bo izvoljen predsednikom, tedaj bo irsko vprašanje predložil ligi narodov.

Koliko mesa se pojē v Ameriki.

Washington, 18. oktobra. — Vsaka oseba v Združenih državah povzije na dan povprečno pol funta mesa. Iz tega sledi, da se v enem letu pojē nad 15 milijonov funtov mesa. Dve tretjini od tega mesa je pregledanega od urada za živalsko industrijo, medtem ko se ima ostane pregledati od strani državnih in občinskih uradnikov, kar se pa navadno ne zgodi.

Kongres je leta 1906 sprejel jako popolno in efektivno predlogo, ki je delovala vsako uro izza sprejetja, da ljudstvo ne dobi izpričenega mesa na eni strani, na drugi pa, da se v inozemstvu odstrani predsodek napram našim mesnim eksportom.

V soglasju s tem zakonom je bilo v preteklem letu pregledanih več kot 65.000.000 živine in opazovalo se je preparacije več kot 8.000.000.000 funtov mesnih produktov. Od tega se zavrglo 228.000 okužene govedine, v 750.000 slučajih se je zavrglo samo nekatere dele, poleg tega pa se je zavrglo tudi 18.000.000 funtov mesnih produktov, katere se je smatralo nezdramim za uživanje.

Vse to delo je urad za živalsko industrijo izvršil s pomočjo 2500 uslužbencev, dve petini katerih so živalski zdravniki, ostali pa praktični mesni izvedenci.

— Dva tatova sta vdrla v stanovanje Georgea Hortona, 2134 E. 102. St. ki se je nahajal v postelji, kritično bolan. Eden izmed tatov mu je z revolverjem v roki ukazal, da vstane iz postelje. Nato sta mu ukazala, da pove, kje ima skritih \$1000, katere je dobil pred kratkim pri neki stavi na konjske dirke. On tega ni hotel izdati, nato sta razmetala vsi posteljo, v kateri sta našla \$100 in za \$1200 zlatnine. Nato sta se odpeljala v avtomobilu. — Iz okna zlatarja Levyja so tatovi, ki so ubili šipo odnesli za \$1500 zlatnine. — Nepovabljeni gostje so skušali v ponedeljek zgodaj zjutraj vdreti tudi v stanovanje Chas. Cooka na 3944 Croton ave. Cook je slišal, ko je nekdo odpiral okno in je trikrat ustrelil proti okni. Pravi, da je bil eden izmed roparjev najbrže zadet. Sedaj policija polizkuša dognati, ako je morda ranjeni ropar prišel v kako bolnišnico za pomoč.

— Društvo Lunder Adamič, št. 20 SSPZ priredi v soboto dne 23. oktobra v Slov. N. Domu v Clevelandu svoj zabaven večer. Kdor želi preživeti par uric v prijetni družbi, naj ne pozabi priti na to domačo prireditev.

KONTROVERZIJA MED WILSONOM IN HARDINGOM O LIGI NARODOV.

HARDING ZATRUJE, DA JE FRANCIJA POSLALA K NJEMU POSEBNEGA ODPOSLANCA GLEDE ORGANIZIRANJA NOVE ZVEZE NARODOV. WILSON UGOVARJA.

WASHINGTON, 18. oktobra. — Danes se je pojavila med predsednikom Wilsonom in republikanskim predsedniškim kandidatom Hardingom kontroverzija, ki o beta postati najvažnejša v tekoči predsedniški kampanji. Harding je namreč v soboto v svojem govoru, ki ga je obdržaval v Greencastle, Ind., izjavil, da je bil pri njem neki "zastopnik" Francije, ki mu je prigovarjal, da vodi pot za nekako novo svetovno zvezo. Ko je Wilson o tem zvedel, je napisal Hardingu naslednje pismo:

Wilsonovo pismo:

"V 'New York Times' je včeraj, v nedeljo 17. oktobra 1920, sem našel poročilo, ki je datirano 16. oktobra v St. Louisu, v katerem se poroča nekatere vaše izjave, ki ste jih podali v javnosti.

V tem poročilu se čita:

"Odgovarjajoč kritizmu njegovega predloga za nekako zvezo narodov, je senator Harding odvrnil v svojem govoru, ki ga je držal s platforme železniškega vagona v Greencastle, Ind., da se mu je že približal na 'neformalen' način neki zastopnik Francije, ki ga je prosil, da vodi pot k neki novi svetovni bratovščini."

Jaz vam sedaj pišem, da vas vprašam, da-li je to poročilo vašega govora pravilno in da-li ste v resnici rekli, kar se vam pripisuje. Treba mi ni, da bi vas opozorjal na resne in izredne zaključke, ki bi se jih lahko sklepalo iz take izjave, da se je namreč Francija, ki je članica Lige narodov približala privatnemu državljanu naroda, ki ni član lige s prošnjo, da "Združene države vodijo pot k novi svetovni bratovščini."

Državni department je vedno našel, da se je vlada Francije vedno najbolj častno zavedala svojih mednarodnih obligacij in da se je vedno držala največje točnosti v vseh mednarodnih dogovorih. Zato se obotavljam priti k zaključkom, katere sem omenil, ako me ne zagotovite, da ste se v resnici tozadevno izjavili."

Hardingov odgovor.

"Pred seboj imam vaše pismo naslovljeno name, kot je bilo objavljeno v časopisju, dasiravno še nisem prejel originala. Veseli mi, da morem takoj odgovoriti.

V veliko zadoščenje mi je dejstvo, da se obotavljate priti do zaključkov, ne da bi vas jaz preje zagotovil, da se je moj govor pravilno navajalo. Moja izjava, kot jo vi navajate v pismu, ni popolnoma točna. Zapiski stenografa, ki je zabeležil moje opazke izkazujejo, da sem rekel: 'Francija je poslala na

neformalen način k meni zastopnika, ki je prosil Ameriko, ki je prišla do novega spoznanja položaja, da vodi pot za novo zvezo narodov."

Gotov sem, da se teh besed ne more potvoriti tako, da bi se glasilo, kot da sem rekel, da je francoska vlada koga poslala k meni. Misel, ki sem jo hotel podati, je bila, da so prišli k meni ljudje, ki so bili mišljenja, katero je jako močno med francoskim ljudstvom, s čemur se na nikak način ni moglo sugestirati, da je francoska vlada kršila določbe mednarodnih odnošajev. Uradna Francija bi si nikdar ne prizadevala iti preko vašega visokega uradnega mesta kot nasokega uradnega mesta kot našega prvega uradnika z namenom, da apeluje na ameriški narod ali na kak del istega.

Jaz ne vidim čisto nič nedoslednosti, ako privatni državljani Francije ali Amerikanci, ki gojijo napram Franciji globoko prijateljstvo, izrazijo svoje pojmovanje mišljenja, ki prevladuje v oni prijateljski republiki.

Sicer ni vredno dosti razpravljanja, toda vseeno bi vas zelo spoštljivo opozoril, da je neformalno izražanje napram meni več kot pa napram kakemu drugemu privatnemu državljanu. Jaz sem član senatskega komiteja za zunanje zadeve, kateremu so poverjene gotove konstitualne avtoritete glede zunanjih zadev, in poleg tega pa se tudi zavedam, da sem kandidat republikanske stranke za predsednika te republike.

Ako se vzame v obzir kombinacijo teh dveh pozicij, se ne more smatrati neprimernim, ako kateri zelo veliki prijatelji za ustvaritev novega in boljšega razmerja med narodi, ne glede, odkod da so, želijo, da mi svetujejo glede njih aspiracij za sodelovanje z našo lastno republiko za doseg o nekega visokega cilja. Naj vas zagotovim, da se je pravilno navajalo. Moja izjava, kot jo vi navajate v pismu, ni popolnoma točna. Zapiski stenografa, ki je zabeležil moje opazke izkazujejo, da sem rekel: 'Francija je poslala na

vzela s seboj tudi 16letnega brata Bernarda. Ko je mati o tem zvedela, je šla in se obesila. Kot je razvidno iz te zgodbe, je smrt nesrečne ženske v prvi vrsti odgovorna policija, ki misli, da se z reveži lahko postopa kot z živino in da se jih sme aretirati za vsako nepremišljeno besedo.

— Cena lesa za gradnjo hiš je v clevelandskem okrožju izza 12. marca padla od 20 do 25 procentov.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.

SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail. 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.
United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastule in izdaja ga
Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne uravnistvo.
CLEVELAND, O., TOREK, (TUESDAY), OCT. 19th, 1920.

104

UČITELJSTVO IN SEDANJI ČASI.

Francoski socijalistični list "La Populaire" je z dne 19. avgusta prinesel znamenit članek, katerega je napisal ob priliki konvencije francoskih učiteljev slavni francoski pisatelj Romain Rolland, ki je leta 1915 dobil Nobelovo nagrado za literaturo. Je tudi odlični dramatik in je poleg tega napisal več važnih del o godbi in literarnem kritizmu. Tekom vojne in posebno izza premirja je bil on eden izmed najbriljantnejših mislecev one grupe, ki je močno pacifistična, je naprednih socijalnih idej ter je huda nasprotnica imperijalizmu kot je izražen v versailleski mirovni pogodbi in pa v zavezniški politiki napram sovjetski Rusiji. Članek je napisan v obliki pisma ter se glasi:

Dragi tovariši: Obžalujem, da ne morem biti navzoč na vaši konvenciji, toda vseeno sem z vami v duhu. Združeni smo v skupnem obsojanju sedanjega vzgojevalnega sistema. Toda vaše trditev, da je ta sistem propadel in da je propadel režim srednjega razreda, katerega predstavnik je, ni popolnoma pravična. Na nesrečo je sedanji sistem le še vse preuspešen. Ravno sedaj imamo priliko opazovati njegove nesrečne učinke. Naše šole so odgovorne za sedanje duševno razpoloženje Evrope, one so odgovorne za naše neprebavno pretiravanje narodnega ponosa, za našo vesoljno nezaupnost in zavist, ki vlada med narodi, za to narodnostni egoizem, ki išče lastnega dobička v nesreči svojih sosedov, za nena ravno veselje nad smrtjo in pobijanjem kot nad primerom žrtvijo, ki se polaga na altar barbarske domovine. Ta sistem vzgoje ima tako močan vpliv na ves svet, da se je samo najprostejšim duhovom posrečilo oprostiti se po dolgem času in po velikih mukah njegovega vpliva, in celo tem se ni vsem posrečilo. Spomnite se, kako so se najboljši intelekti tekom vojne odpovedali svojim pravicam in nepristopnostim, spomnite se na neodločnost in nesoglasje naših mislecev, poskušajoč spraviti v soglasje navzlic prisiljujočim dokazom ono, kar se ne more nikdar spraviti skupaj, poskušajoč harmonizirati ljubezen do človečanstva s častitvijo onega moloha nacionallistične podivjanosti, iz katere so izšla tekmovanja, katere so mučile in uničevale človeštvo.

Vsakdo izmed nas bi moral izprašati svojo vest. Kar se mene tiče, na prosto voljo izjavljam, da navzlic temu, da sem se pošteno prizadeval oprostiti se predsodkov, navzlic temu, da sem se varal, misleč, da sem se dvignil preko njih, so mi izkušnje v vojni šele počasi odpirale oči, da sem mogel spoznati velikanske mase laži in zmot, predsodkov in potvarjanj, katere mi je pustila moja vzgoja.

Mi moramo reformirati vse v zgodovini, morali in javni vzgoji. To je še prav posebno resnično glede zgodovine. Kaj pa je ta zgodovina? To je zgodovina podjarmiljevalcev, naroda, razreda, rodu ali skupine, ka-

teri se je posrečilo zdrobiti svoje nasprotnike in ki omalovažuje, pretvarja in zanikuje vse, kar ne pospešuje njenih sebičnih interesov ali njene nečimurnosti!

Včasih se me dolži, da sem zagovornik premaganih. Ne. Jaz sem samo njih branitelj napram krivični sili. Sedanja civilizacija Evrope in Amerike vtešuje samo zmago malega dela koristnih sil sveta. Napačno je misliti da edinole fizična nadvlada tega malega dela dokazuje, da je boljši del. Nobena resnična in koristnosta zmaga se ne more pridobiti, ako ne sodelujejo zanj vse sile človeštva po vsem svetu. To je, za kar se moramo pripraviti. Na vsakem polju misli in učenosti bi moral širok in prost sistem pučevanja imeti za svoj cilj skupno konstrukcijo — združenje sil, ki so sedaj razpršene, ki so si često v nasprotju, združenje raznih narodov in raznih šol misli. Iz tega sledi, da moramo imeti enoten sistem javne vzgoje za vse narode, v katerem bo našel izraza vsak tok človeške misli, v katerem se bo vpoštevalo vsako zmoglost, kjer bosta ročni in duševni delavec dobila isto splošno vzgojo, ki bi morala biti tako špekulativna kakor tudi praktična. Ta sistem bi jaz nazval pan-človečanstvo.

Dovolite mi, da tu izrazim svoje nestrinjanje s četrtotno resolucijo, katero je sprejel narodni učiteljski kongres v Lyonu.

Glasi se:

"Spošni sistem vzgoje naj ima za svoj cilj razviti v otroku intelektualne, moralne in fizične sposobnosti in pripraviti posameznika, da prispeva čim večji del k produktu družbe."

(Konec prihodnjič.)

Pismo iz domovine.

Draga sestra!

Po drugih ljudeh sem izvedel da še živiš in upam, da ne slabo; ker bi pa vendarle rad vedel in znal, tako gre Tebi in bratoma sem se odločil pisati Ti par besedi; večkrat me tudi ta ali oni povpraša, kako in kaj je s Teboj, Johanom in Franceljom in mu seveda ne morem dati točnega odgovora, ker pač sam ne vem o Vas pravzaprav nič.

Kaj pa naj Ti pravzaprav pišem, ljuba Anica, da Ti vsaj nekoliko ustrežem. Morda bi Te zanimalo gospodarsko življenje v naših krajih morda sporočila o znanih osebah ali celo moje lastno življenje. Pa, da ne bom enostranski Ti napišem zaenkrat o vsaki stvari nekoliko.

Ko se je začela vojska l. 1914 sem moral k vojakom. Napravil sem maturo, izvršil gimnazijo ter odšel v oficirsko šolo; že prvo leto sem postal poročnik, dobil svojo baterijo, s katero sem se potem vojskoval na vseh frontah. Skozi celo vojno sem bil samo en mesec v ozadju, drugače pa vedno v prvih linijah. Kako smo takrat blagovale srečne ameriške Slovence, kako so lahko v resnici zadovoljni ker so tam si more le tisti predstavljati in misliti, ki je skozi cel čas videl in skušal brezmejno trpljenje slovenskih sinov skozi cel čas vojne. Kjer je bilo najbolj nevarno, kjer je bilo največ žrtev, tam so bili Slovenci ali vsaj Slovani, na drugi strani so v ozadju ljudem jemali vse kar so imeli; sa-

gam nisem imel kam iti. V tem oziru mi je storil že precej dobrega. Kolikor je mogel. Dobro je doma že radi tega ker ni treba stradati, kajti čeprav ima človek kaj večkrat le krompir, se pa vsaj tega lahko do sita naje. Zadnje mesece smo v Zagrebu v resnici stradali do besedno vzeto. Kajti čeprav je živeža na prodaj, ga človek ne more in ne sme kupiti, ker je predrag. Najbolj si bodeš lahko predstavila draginjo ako pomisliš, da splošno je vse kar je bilo preje eno krono sedaj sto kron. Nekatere stvari seveda še dražje, druge zopet nekoliko ceneje. Človek bi se končno zadovoljil tudi z kako državno službo, katero se pri nas jako lahko dobi, ker so nemške uradnike skoro vse poglani; vendar pa se nočem vdati in raje še teh 10 mesecev trpim. Pri vojaki sem si prihranil toliko, da sem se do sedaj sam študiral in kupil potrebno obleko ter predvsem tudi knjige. Pred kratkim sem moral šteti cele tisočake za knjige. To se čudno sliši ali je resnica. Brat ima sina v mestnih razredih in mora skoro ves preostali pridelek porabiti zanj. Splošno upamo, da bodo prišli že še nekaj bolj časi, ako ne bo zopet kake vojne, ki se nam na vseh straneh obeta; jasno je, da med ljudstvom ni za vojno nobenega razpoloženja, še manj pa kakega navdušenja.

Svet je obubožal, vse se je porabilo za vojsko, zaloge ni nikjer, stvari ki jih ne pridelata kmet sam, nekatere sploh ni dobiti, druge le za cene, ki jih premore in zmore kvečjem kak Amerikanec, človek, ki se je vrnil z nekaj tisočaki dolarjev. Tak pač tukaj lahko takoj gošpoda igra. Večkrat kateri nazaj pride. Se več jih gre pa tja. V vsi je dovolj taci, ki bodo šli, še več pa ki bi radi šli. Težavo imajo le ker so stroški preveliki. Država sama je hotela zmanjšati izseljevanje, in je radi tega postavila visoke takse; za potni list 1.000 kron, vožnja k konsulu v Belgrad in nazaj par tisoč, taksa pri konsulu itd. največ pa še vožnja v Ameriko sama, ki pride če se ne motim iz Ljubljane v New York 160 dolarjev III. razred.

Nadalje se je pričelo delovati tudi nato, da bi se vpisnim se Amerikancem posebno v južnih krajih naše države odkazala zemlja, ker jo je še mnogo zlasti v Srbiji in Macedoniji, ki ni niti obljubena niti dovolj obdelana. Tudi v Sloveniji je vedno več posestev in hiš na prodaj. V nedeljo popoldan imamo skoro vedno kje kako licitacijo.

Sicer pa naj bo dovolj za enkrat o teh stvarih. Da Te ne bi morda moje pisanje preveč utrudilo; kajti pišem zelo hitro.

Z željo, da bi se še kaj kmalu videli zdravi in veseli pozdravljam oba brata, Tvoje moža in druge znane, predvsem pa Tebe pri njem na dopustu, ker dru-

rezki glas je izmetaval imena, vojaki pa so se bili približali in so odgovarjali v vseh tonih, od vijoličela do flavte.

Toda nekaj se je vrnilo med opravilo.

"Lapoulle!" je ponovil seržant z zelo visokim glasom.

Nihče se ni odgovoril. Jean je moral skočiti h grmadi iz svežega dračja; Lapolle, izpodbujan od tovarišev, jo je še vedno trdovratno prižgal. Zda je ležal na trebuhu, obraz kapor pokropen, ter pihal tesno ob zemlji dim lesa, ki je že ogeljen.

"Tak, strela božja, pustite že to!" je kričnil Jean. "Odgovorite apelu!"

Lapoulle, ves osupel, je vstal, in zdelo se je, da razume. "Tukaj!" je zatulil s toli divjim glasom, da je Loubeta vrglo na zadnjico, tak smešno se mu je zazdelo. Pače, ki je bil s šivanjem gotov, je odgovoril jedva razločno, kakor da mrmra molitvico. Chouteau je vrgel svojo besedico tja, zaničljivo, ne da bi vstal; nato se je zleknil še bolj.

Toda službojoči poročnik Rochas je stal nepremično od strani in čakal. Ko mu je prišel po končanem apelu seržant povedat, da ne majnika nikogar, je zarenal v brke, kažoč na Weissu, ki je še vedno kramljal z Mauricem:

"Saj je celo eden odveč; kaj pa onegavi, tistile civilisti?"

"Ima dovoljenje od gospoda polkovnika, gospod poročnik," je pojasnil Jean, ki je bil slišal vprašanje.

Češčavas 3, dne 6. sept. 1920 pri Novem Mestu, Jugoslavija.

— Sinoči je umrl v mestni bolnišnici policist Walter Pruehs za rano, ki jo je dobil, ko je večeraj zjutraj zasledoval tri roparje. Policija je dosedaj aretirala že 9 osumljenцев. Umorjeni policist je bil šele 26 let star ter zapušča ženo in dva otroka.

List Enakopravnost je prišel izhajati iz potrebe. Tako je tudi potreba, da se ga povspeši do cilja — trdno in neomajene podlage v splošnem. Da se to uresniči, je velike važnosti to, da se vsak izmed čitateljev potrdi pridobiti čimveč novih naročnikov — naročnikov. List je storil že mnogo za vas, da za vas, ki čitate te vrstice. Koliko ste pa storili vi za list?

RESTAVRACIJA

NA NOVO OTVORJENA
VINE STREET
EUCLID, OHIO.

Dobra domača postrežba in sveža ter okusno pripravljena jedila bodo vedno na razpolago. Točna postrežba. Se vam priporočava

John in Helen Plavc

BURGARSKI KRVNI ČAJ

JE ČLOVEŠKI NAJVEČJI PRIJATELJ, ZATO KER

Prvič — Ako ga zavžijete zelo vročega predno gresta snat, vam bo pregrel prehlad preko noči. Lahko se obvarujete prehladov, influenze, gripe, in pljučnice.

Drugič — Sistem bo očistil smrtonosnih toksinih in urinih strupov, ki povzročajo bolezni in krašajo življenje.

Tretjič — Zboljšan in očistil bo vašo kri, reguliral drobovje, ostali žolodec, uredil jetra in spral s strupom napolnjeni ledia.

Četrtič — Vrnil vam bo zdravo kožo, blesk bo povrnil trudnost in motnim očem, močnejša kri bo dala življenja stradanim živcem.

Vprašajte vašega lekarnarja za Burgarski Krvni čaj, še danes in v prihodnosti vam ga bomo potom zavarovane pošte. Pošljite \$1.25 za eno veliko družinsko skatlo, ali \$3.15 za tri skatle, ali \$5.25 za šest skatli. Naslovite H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 433 Marvel Bldg. Pittsburg, Pa.

KONTEST ZA PRIDOBIVANJE NOVIH NAROČNIKOV.

šteje samo nove naročnike.

mernem številu pridobljenih naročnikov. Za tekmo se Ameriška Jugoslavanska Tiskovna Družba, ki izdaja delavski dnevnik "ENAKOPRAVNOST" je sklenila prirediti velik kontest ali tekmo za pridobivanje novih naročnikov. Tekma bo trajala dva meseca, in sicer se prične 1. novembra 1920 ter se konča s 31. decembrom 1920. Te tekme se lahko vdeležijo vsak naročnik našega lista. Kdor pa še ni naročnik in se želi vdeležiti iste tekme, naj obenem s prijavo pošlje naročnino za celo leto. Sklepe tekme se je pa tudi, da se bo vse one, ki se bodo v tekmi najbolj odlikovali poleg 25 provizije nagradilo še s posebnimi darili. Nagrad je 8 in sicer so sledeče:

1. Zlata žepna ura.
2. Zlat prstan z napisom "Enakopravnost".
3. Dr. Kernov angleško-slovenski slovar.
4. Poezije Ivana Zormanca.
5. Roman "V močvirju velemesta".
6. Prvo nagrado dobi oni, ki bo nabral največ novih naročnikov, in ostala darila se bodo razdelila po sorazmernosti.
7. Cekin za \$5.00.
8. Zlata kravatna igla.
9. Fountain pero.

Rojaki, prijavite se k tej tekmi, za katero boste ne le vrlo poplačani v obliki nagrade, temveč tudi z zavestjo, da ste nekaj storili za delavsko podjetje, ki je edino te vrste med ameriški Slovenci. Agitacija za naš list ni težavna, kajti vsakdo ga pozna kot nevstranskega branitelja delavskih pravic. Torej delave, na dan, pridobite novih naročnikov in razširite naš list v vsaki slovensko delavsko hišo v Ameriki.

Prijava za kontest se konča 25. oktobra 1920. Torej na delo!

Tvoj

Andrej Šali, pravnik.

Rochas je srdito skomiznil z rameni ter brez besede novič prišel korakati ob šatorih, čakajoč, da pri gasé ognje; Jean pa, noge kakor polomljene od dušnega pohoda, je sedel nekaj korakov od Maurica, čisto na besede so prihajala od njega kakor mrmranje, ki ga ni poslušal, zatopljen v temna razmišljanja, ki so se mu dva izražala v dnu njegovih gostih, lenih mognov.

Maurice je bil za vojsko, zdela se mu je neizogibna, celo potrebna obstanku narodov. To je trdno stalo zanj, odkar se je bavil z idejami razvoja in z vso tisto teorijo evolucije, ki je takrat razvnela nadobudno mladino. Ali ni življenje tudi vojska, v slehernem trenutku? Ali ni najkoristnejši pogoj narave nemena trenotku? Ali ni najmočnejša moč, ki se prebudi v borbi, zmaga najspodobnejšega, moč, ki se rodi in obnavlja v dejanju, življenje, ki prebija smrti svojo večno mladost? In spomnil se je velikega vzhajenja, ki ga je omamilo, ko mu je prišla misel, da v odkup za svoje grehe postane vojak in se gre bit v vojsko. Francija plebiscita, dasi se je pokorila cesarstvu, nemara res ni hotela vojske. On sam jo je že osvojil, dni poprej imenoval krivično in bedasto. Razmotnili so o kandidaturi nemškega princa za španjolske prestol; v zmehšanju, ki je nastala po malem, se je zdela, da nima nihče prav — tako da niso več vedeli, odkod je bilo izjavljanje, nego da je stala med vsem edina neizogibnost, usodni zakon, ki v določeni uri vze ljudstvo nad ljudstvo.

(Dalje prihodnjič.)

POLOM

ROMAN IZ VOJSKE L. 1870—71

EMIL ZOLA Preložil VLAD. LEVSTIK

Stric Fouchard, kmet, ki je imel nekaj njiv ter je vrhu tega kupčeval po okolici z mesom, je bil brat matere Henriete in Maurica. Živel je v Remilly-u, visoko gori na griču, šest kilometrov od Sedanu.

"Makar!" je mirno odgovoril Honore, "oče si s tem ne beli glave, a če vas veseli, le idite."

To minuta se je napolnila okolica pristave z nemirno; na prosto je stopil v spremstvu enega samega častnika tisti pohajkovač, ki so ga bili obtožili ogledstva. Nedvomno se je bil izkazal s papirji in jim natvezel historijo, kajti to, da so ga izgnali iz taborišča, je bilo vse, kar ga je doletelo. Iz tolike daljave, v mraku, ki se je spuščal, je bilo težko razločiti njegovo ogromno čokato rast in rdečelaso glavo.

Vendarle je ušel Mauricu vzklik.

"Honore, pogledj ga — Človek bi rekel, da je tisti Prus, Golijat, saj veš!"

Topničar je vzplnil nad tem imenom in zasrepl z žarečimi očmi. Golijat Steinberg, hlapec na pristani, tisti, ki ga je bil razdvojil z očetom, tisti, ki mu je bil prevzel Silvino — in vsa grda historija, vsa straš-

na umazanost, ki mu je še zdaj trgala sree! Najrajši bi bil stekel k njemu in ga zadavil. Toda mož je bil že onostran piramid; odhajal je in izginal v noči.

"O Golijat!" je zamrmral, "to ni mogoče. On je tamkaj, z ostalimi — Naj mi ne pride v pesti."

S pretečim zamahom roke je pokazal na obzorje, pogreznjeno v temo, na ves tisti vijoličasti zapad, ki je zanj pomenil Prusijo. Pomolčali so, zopet se je začel signal, a v daljni dalji, ter se izgubil na drugem koncu taborišča, rahlo zamiraje med topčiji se obrisi predmetov.

"Vraga", je Honore prekinil molk, "še zasačijo me, če me ne bo pri opelu. . . Lahko noč in z Bogom vsi skupaj!"

Še enkrat je stisnil Weissu obedve roki; nato je odhitel dolgih korakov proti griču, kjer je stalo rezervno topništvo, ne da bi bil še izpregovoril o svojem očetu ali sporočil besedo za Silvino, katere ime ga je žgalo na ustnicah.

Preteklo je še par minut, in na levi, pri drugi brigadi, je rog zatrobil k apelu. Drug rog je odgovoril v bližini. Nato tretji, zelo daleč. Zmrom bolj so se bližali drug drugemu, in so doneli vsi hkrati, ko se je Gaude, trobentač kompanije, odločil razsuti celo salvo glasnih not. Bil je velik fant, mršav in bolestnega izraza, brez ščetinice brade, in je vedno molčal, kadar ni piskal svojih signalov s sapo viharja.

Nato je prišel seržant Sapin, majhen, stisnjen človek, z velikimi, nestalnimi očmi, čitanje apela. Njegov

DENAR V JUGOSLAVIJO

Posiljamo hitro, točno in gotovo. Potrdila podpisana lastnoročno od prejemnika prejemno in najkrajšem času. Prodajamo PAROBRODNE LISTKE na vse črte V in IZ Evrope po originalni ceni. Dobivamo našim potnikom

POTOVALNE LISTINE

kot vse druge potrebne spise, ter opravljamo tudi JAVNE NOTARSKE posle vseh vrst vestno in točno. Dobivamo vsa potrebna dovoljenja za dobavo kakor osebe iz Evrope v Ameriko. Prejemamo denar na

HRANILNO VLOGO

ter plačujemo po 4% obresti. Pričnite vaš račun danes. Največje hranilne uloge izplačamo na zahtevo ulagalca brez obotavljanja.

Nemeth State Bank

John Nemeth pres. New York, N. Y.
10 E. 22nd St.

GADJE GNEZDO.

Povest iz dni trpljenja in nad.
Spisal Vladimir Levstik

(Nadaljevanje.)

Kastelka se je medtem pomirila; fantovska soba je zaklenjena, ključ leži globoko v njeni pisalni mizi. Puščoba v domu in v vasi ji ni več tuja, vsem strahom gleda v oči. Že je zmogla misliti s hladnim srcem, da hodi Joža nekje po doli nji zemlji in je kroginkrog vse živo letečega svinca. Mrzlo in besno je njeno zaupanje v srečo; Kastelka noče zdihovati, noče zdihovati, noče ljubiti in tožiti, kakaj "skrb in strah rodita slutnjo, ki je prava dekla hudičeva: komaj se ozreš po nesreči, že te ima za vrat." Töne še čaka, da ga pošlje na bojišče; tem manj je vzroka emeriti se. Petschnigova smrt jo navdaja še vedno s mračnim zadovoljstvom in utešenjem, polnim gotovne zavesti; prepričana je, da je ona kaznovala Iškariota s svojim preletstvom in masčevalno voljo. Zdaj vidi spet, da ni navadna ženska; nekdo se je naselil v nji, ki je močnejši od vseh. Kar hoče ona, je volja zemlje, in zemlja je bog nad bogovi; kakor veruje njiva v svoj rjav sok in blagoslov žita, ki ga rodi, tako veruje mati v desnice, ki jo drži čez doline in hribe nad svojimi gadi: nobena krogla je ne prebije, noben sodnik je ne presodi.

Dan potem, ko so odgnali Janca, se je peljala v mesto k odvetniku, prijaznemu staremu gospodu, ki jo dobro pozna in visoko ceni. Sprejel jo je z veliko častjo in obljubil ogorčen, da stori vse, kar je dandanes moče.

"Ali čas je težak, in zakon velja samo še za tiste, ki ga teptajo z nogami," je dodal nazadnje. "Zaupajmo v zmago pravice."

Z lažjim srcem se je vrnila domov.

Ljudje jo gledajo strahoma, odkar je Petschniga "zagovorila"; po vseh udarcih nesreče se jim zdi silnejša, bolj divje trmasta ko kdaj prej. Sive oči se ji bliskajo, kakor bi tleli v njih novi naklepi; sosedje že čakajo, kdaj iznenadi dolino s podobnim čudežem kakor pred petindvajsetimi leti. Mogoče; ondan, ko je po stari navadi postala sredi brvi, ni stresla pesti, ali zlobno je pokimala trgu ter zamrmrala:

"Zdaj vem, kdo bo prvi hudičev, vojat ti za hrattjem! Enkrat ste si že lomili zobe ob Kastelki; četrsto let je bilo treba, da vam je zrastlel nov greben! Zdaj, ste si dejali, je prišel naš čas — kaj ne? Prvi ste se lotili vi mene; dobro, Kastelka sprejme boj v imenu svojem in svojih gadov. Tisti dan, ko bo vojna končana, si skočimo v la-se, krščenduš. S trebuhom za kruhom mi pojdeto iz doline, be-raško palico v roki, preden doglodačo črvi moje kosti!"

Prvič se je branila, to pot napade sama; dolina je z njo, to se ve. Kolik v gnezdju sršenov, toliko je v glavi načrtov, in jajček, ki kdaj masčuje gadje ple-me, je že znešen.

Take so njene srdite sanje; zraven ukreplje še marsikaj. — Kakor vedno v važnih trenotkih, se je tudi v teh dnevih izkušnje obilno spomnila bratov-svetnikov, ki stražita, "da se ne tučijo zalega"; pa tudi župniku je poslala za maše: "dvakrat zadrgnjeno dvakrat drži." Košati mož je toplo pohvalil vdovo, srečavši jo drugi dan.

"Da bi le tudi sami prišli k maši, gospa," je povedal nazadnje davno željo, vesel primerne-ga trenutka. "Zatecite se k Bogu, da vzame žalost od vas! Tolažba svetih zakramentov vam bo krepčilo v teh urah brid-kosti."

Ali Kastelka se je ponosno uprla s palico v tla. "Gospod župnik, jaz hodim po bližnjicah in se z Bogom sama pomenim, kar treba. Če sta res tako prijatelja z njim, vprašajte ga vendar, kdo mu je bližji; mati, ki so ji vzeli otroke, ali samec, ki nima za kom jokati — ako bi hotel, se pravi!"

To rekiš ga je prepustila mi-slim, ki so mu zavrele v glavi. Pogledal je zanj, ozrl se k zvoni-ku ter povsod glavo v otožnem spoznanju, da so ženske besede včasih modrejše, od vseh cerkve-nih knjig. Ni ji zameril; on ve, da ne dreza v tuje zadeve in mu ne pridi zvestih ovac.

Res so trenotja, ko niti Kas-telka ne more premagati čud-ne, brezmišelnosti tresnobe. To se razleže v srcu kakor strupena megla po brezdnju, ki zevo vse globlje in širje in je nazadnje tako črno in votlo, da se boji pogledati vanj. Pred takimi hi-pi beži gospa, ker se boji za svojo moč; ali ona ne krene v cerkev, po njivah se napoti, k svoji zemlji se zateče, k zdrav-nici in tolažnici. Čuvstvo, ki jo pri-keplje k nji, je bolj živo ko kdaj, in zadnji dogodki so ji raz-zodeli še očitnej, da tli v prsti njen lastni ogenj in je prav to njena sila. Kadar stopa med razgovori, se ji zdi, da trepečejo pokraj nje kakor mišice živega telesa.

"Obe imava eno dušo v sebi," ugovarja takrat, "pa bodi dobra ali slaba, božja ali hudičeva — najina je! To je tisto, kar lo-mi zapreke, ubija sovražnike in varuje moje otroke. Tako moč-no je, tako svetlo in krasno, mogoče Bog sam ali misel nje-gova? In če ni Bog, je nekaj enako svetlega, da, še močnejšega od njega. Nič se ne boj, ki ne hodiš v maši in zanemarjaš izpoved: ako je v zemlji Bog, si živela tik ob njegovem srcu, ako je drugo, se bo teplo zate z njim na sodnji dan."

In kdo ne bi ljubil večne za-peljivke? Loke in polja so ka-kor zelene pesmi, razgovor šum je gost ko nikoli, nebo nad ze-meljskim paradižem se ni bilo tako čisto kakor sedaj. Tu ču-ti vse, kar se giblje na zemlji; radkar se je začelo veliko umi-

ranje, nima njena lepota in slast življenja nobenih meja. Kakor slepi ob čudodelnem studencu strme ljudje v blagoslovljeni svet in šepčejo v svojih srcih: "Ah, kako dobro je biti ro-jenemu!"

Vesoljna mati se lišpa in lije žar hlepenja v kri svojih otrok, da bi se zarastili brezbrezna koš-nja smrti z novo brstjo. Zato so dekleta polna medlečih sanj in stokajo žene v premočena zglavlja.

VIII.

Hladna septembrova noč sto-ji sredi zemlje, sloka in nežna kakor kraljičina v bajki, opasa-na z rimsko cesto, zvezdni plašč razgrnjen od obzorja do obzorja. Še na teh žalostnih tujih polja-nah, ki jih para jarek za jar-kom in krogla za kroglo, cveto pod njenim lesketom mehki, do-mači spomini.

Jezera krvi je popila črna zemljica, tisočem je postala v sebi, tisoči leže blede med travo in gledajo k višku s širokimi očmi, ne videč prečudnega sija-nja; povsod se poznajo koščene stopinje smrti, le tihi veter diši po nji ter ponavlja njeno pesem — in vendar je marsikomu slad ko pri sreč.

Poročnik Kastelec sloni v svo-jem jarku in čuje. Blizu njega šepčeta dva vojaka o domu in svojcih; šepet in dihanje se sli-ši z desne in leve. Spreddaj in zadaj butajo topovi, v daljavah bobni njih zamolkli glas; puške se redko splašajo tam kje, zalaja-jo in utihnejo kakor psi-strazarji. Zdi se, da hoče bitka zas-pati; opoldne je začela pešati, zvečer se niso genili v tem kon-cu ne eni ne drugi.

Joži je prav, da se more ne-moteno vdajati svojim mislim.

Mislil? Kar zveni v njem nocoj, dosega višave in globine, ki jih misel komaj vidi. Že več-sih se je oglašalo, kadar je sam v svoji študentski sobici ali v skritem kotičku parka poslušal rahlo melodijo gosli, jedva še resnične akorde klavirja, ki so plaval k njemu bogve odkod. Človek se zamakne vase in čuti v sebi drhtenje najglobljih skriv-nosti bitja, ne da bi bil modrej-ši kakor vsak dan. Karkoli si in imaš, misel, čuvstvo, spomini, predmeti vnanjega življenja, cilji hlepenj in jutrišnji načrti, vse pleše po čarodejnih ritmih, kakor bi si igral veter z listjem zrelih rož. Nekaj silnega in temnega te odnaša v kraje, kamor je hladnemu umu predolga pot; uganka ljubezni in uganka smrti se objameta nad teboj, se str-neta preko tebe, se poljubljata v tvojem lastnem srcu.

Joža ju čuti prav zdalje. Ta-ko sledko mu je, tako žalostno; vsa ljubezen je kakor mrtvaška maša, vse umiranje kroginkrog kakor visoka pesem ljubezni. V žarkem hrepenenju po nevesti, v čiščenju do matere, v tegobi, s katero kliče daljna rodna gru-da svojega otroka, v slehernem utripu žil posluša gad žubore-nje globokih valov, ki nosijo nje ga in vsakogar po strugah več-nosti. Valovi se svetijo in šume brezimno pesem; oni so zemlja in nebo, so luč in mrak, so čas in prostor in sila, in so več od tega, brezdanj globlji, brezbrežno širji: ki ga nikoli nihče ne izmeri!

"Od kod nocoj ta sanjarija?" se vpraša Joža, ko ga za hip iz-treznj oddaljeno streljanje. — "Nekdaj me je prijemalo samo, če sem poslušal godbo..." In mahoma se mu zazdi, da sliši godca, ki stoji razkorčen nad poljanami ter vleče z lokom po stranah ogromnih črnih gosli. Ne, ne; bilo je petje želez-nega ptiča, ki je letel visoko nad glavami v to čudno noč. Poroč-nik stresa ramena in si poteg-ne z roko po očeh; na vojni se noče zamišljati. Privadil se je divjega življenja kakor vsi, ki spe in bede okrog njega; brez-radosti je odrinil, ali zdaj hvati vse, kar se giblje na zemlji; rad-dov se oglašja v Kastelkevinem

sinu, divji sok, ki je pljuskal ob zidove Carigrada in preplaval beneške ravni; neizrabljena moč se je opila borbe ter spoznala v nji svoj drzni obraz.

(Dalje prihodnjič.)

KUPITE DELNICE SLOV. DEL. DOMA V COLLINWOODU.

Poleg vašega imena je zazna-movano, do kdaj imate plačan list. Kadar poteče naročnina obnovite jo takoj, da vam ne ustavimo lista.

Zahvala.

Tukaj podpisana se zahvaljujem slovenskemu doktorju kiropraktike

Dr. Albert Ivniku

6408 St. Clair Ave.
ki je prav popolnoma ozdravil mojo e-no leto trajajočo bolezen v najkrajšem času, v dveh tednih. Bolehala sem eno leto na ledvicah, srcu in križu. Poskusila sem preje mnogo drugih zdravnikov, a vse brez uspeha. Ko sem poskusila tega zdravnika se no-čutim tako močno kot še nikdar pre-je in se mu najtopleje zahvaljujem in ga močno priporočam vsem roja-kom in rojakinjam.
JOSEFINA KOCIN.
15934 Whitcomb Rd.
Collinwood, Ohio.

AMERIŠKI SLOVENC

se sicer ne moremo postavljati z velikanskimi kulturnimi deli, toda imamo dve knjigi, izdani v zadnjem času, ki sta jako važni v našem življenju, in sicer:

ANGLEŠKO - SLOVENSKI SLOVAR

sestavil dr. F. J. Kern.
Cena \$5.00
in pa

POEZIJE IVANA ZORMANA.

Cena \$1.25.

Te dve knjigi bi morali biti v vsaki slovenski hiši v Ameriki. Tudi naš urad jih ima še nekaj na razpolago. Vsa naročila naslovite: Ameriško - Jugoslovanska Tiskovna Družba, 6418 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Nuga-Tone

RAZVIJE MOČNE IN STALNE ŽIV-CE, BOGATO, RUDEČO KRI. ŽIVAHNE MOŠKE IN ŽENSK

Vsak organ in vsaka funkcija telesa, se zanaša na močno živčno silo za zdravo življenje in delo. Nuga-Tone je bogat fosforus za živce in za železo v krvi. Sestoji iz osm vo-dilnih zdravilnih medicinov, najbolj priporočanih od znamenitih zdravni-kov.

Zelo čudne nadloge, neprebava, sla-ba prebava, zabasnost, bolan glavobol, jetrne nadloge, pih v želodcu in drobovju, kislina v želodcu, smrdljivo dihanje, bel jezik, davilivi zoli, div-ganje zavzete jadi, pekoč občutek, bo-lezen v želodcu, in druge zmerjavile bolecine so hitro odpravljene z vpo-rabo čudežnega zdravila Nuga-Tone. Da vam dober tek, povečalo bo vašo težo in spali boste dobro in se poču-tili kot nova oseba. Nuga-Tone kre-pi, roji in očistuje vse najzdravnejše organe. Grudi močne, utrjene in ko-renjaste moške in zdrave in krasnej-še ženske. Na tisoče ljudi jemlje in hvali Nuga-Tone. Izrežite to nazna-nilo in ga vzemite v lekarno, dobite eno steklenico Nuga-Tone in ako ni-te popolnoma zadovoljni vrnite o-stalo in vrnjen vam bo denar. Ako ne morete dobiti zdravila pri vašem lekarnarju, nam pošlite \$1.00 in do-bili boste zdravilo za cel mesec z napreji plačano poštnino.

Druzgost: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the Na-tional Laboratory, 529 So. Dearborn St. Chicago, Ill. Guaranteed. Retail price \$1.00.

SPREJEM V DRUŠTVO

"SLOVENIJA"

je prost vstopnine v mesecih: juliju, avgustu in septembru. \$6 na teden podpore. Usmrtni-na \$250.00.

UPRAVNI ODBOR:

Frank Špelko, predsednik, — 3504 St. Clair Ave.

Louis Tomišč, podpredsednik, 3017 St. Clair Ave.

Josip Gramc, tajnik, — 1895 E. 43rd St.

Frank Kočvar, računski taj-nik — 1425 E. 39th St.

John Fortuna, blagajnik, — 1401 E. 47th Str.

PRIDE

V CLEVELAND O.

Dr. Albert F. Snell

od Snelovega privatnega Sanatorija v Cincinnatiju, O.

Bo v svojem CLEVELANDSKEM URADU

80 Public Square

V SREDO

20. OKTOBRA

in bo ostal do nedelje

31. OKTOBRA

SAMO 12 DNI.

Doktor zdravi vse kronične bole-zni in hibe mož, žen in otrok.

Veliko slučajev je, ko se je lahko izogniti nevarne operacije, ako se pre-pustite zdravniškemu zdravljenju.

Zdravijo se vse moške, žen-ske in otroče bolezn.

Katarju in boleznim v želodcu se posveča posebna pozornost.

Ako imate katane nepravilne, pridite, da se vas preišče. Vsi bolni naj se poslužijo te prilike. Ako ste ozdrav-ljivi, vam povemo, ako ne, vam da nasvet. Noben bolnik naj ne zamu-di te prilike.

Ako imate revmatizem, nervoznost, slabost, otekle noge ali roke, jetr-ne nepravilne, srčne boleti, ali katere-koli zgubljajoče bolezni kakor oslab-ljenost, bledost, vrtoglavost, dispeps-ijsko, slabo prebavo, zabasnost, ne-prilike v želodcu ali epilepsijo, obišči-te dr. Snella.

Uspešno se zdravijo krvne in kož-ne bolezni, kakor tudi pruh.

Ženske,

ki trpijo na glavobolu, melanholiji, hrbtenici ali na kakih posebnih boleznih, ki so lastne ženskam, naj gotovo vprašajo za svet tega specialista.

Ovarium ali trebušne nepravilne so zdravijo brez operacije. Ako se vam je svetovalo, da se daste operirati za te vrste bolezni ali vsled pruha, to-daj ne postavljajte preje življenja v nevarnost, da vprašate tega speciali-sta.

Stari ali mladi možje.

Nobene razlike ni, na čem bolehate ali koliko časa bolehate; ako je v ne-varnost vaša sreča, obrnite se na tega specialista.

Nič ne de, kakšno bolezen imate ali kako slabe izjave ste slišali o sebi, nič ne de, ako se vam je reklo, da ste ne-ozdravljivi. Posvetujte se s tem zna-menitim zdravnikom, in ako je le nit upanja, tedaj boste našli upanje v njegovem zdravljenju, ki vas bo do-vedlo do zdravja, zadovoljstva in sre-če.

POSEBNA APOZORNOST se obrača na kemične in mikroskopične preiskave krvi, urina in sputuma in na ner-voznostne ter dušne kompliciranosti.

Naslovite vsa sporočila na

Dr. Albert F. Snell

80 Public Square, Cleveland, O.

or 1054 Wesley Ave., Cincinnati, O.

Uradne ure: od 9. dopoldne do 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 1. popoldne.

VISOKE CENE ŽIVEŽU SO ZBEŽALE!

Ako se oglosite pri nas se boste gotovo prepričali, da že kupujete življenjske potrebščine pri nas, si prihranite 15 do 20 procent.

V naši trgovini dobite sploh vse kar potrebujete za vsaki dan. Ako želite, da vam dovažamo na dom, pokli-čite Rosedale 885—J ali se pa osebno oglosite.

Se priporočamo

BRENČIČ & PUCELJ.

GROČERJA in MESNICA

1171 East 74th Street.

Iščemo 50 slovenskih družin,

KI BI SPREJELE FANTE NA

STANOVANJE IN

50 slovenskih premogarjev

Premogariji dobijo od \$8 do \$15 na dan

Zglasite se pri

MINERS EMPLOYMENT

AGENCY

88 Public Square. Cleveland, Ohio.

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

PREMOŽENJE NAD \$400.000.00.

Vložite denar po 5%

pri

Slovenskem Stavbinskem & Posojilnem Društvu

6313 ST. CLAIR AVENUE

Odperto tudi zvečer, razven ob sredah.

Vsi Bolni Moški in Zenske!

NE ČAKAJTE še naprej, kajti vsak dan pomeni večje trpljenje in bolečine. Ne čakajte — ne trpite — PRIDITE ŠE DANES. Ako mi ni mogoče Vam pomagati, Vam bom odkrito povedal.

PRIDITE K MENI nehaite trpeti — nehaite se pritoževati — nehaite skrbeti

Jaz sem uspešno zdravil

Nove in zastarele bolezni, kot so krvni, kožni ali nervozni neredi, želočne, črevesne in ieterne nadloge, tudi revmatizem, bolecine v hrbtu ali SKLEPIH glavobol, zaprtie, nemir-nost, izpahke in katarh v glavi, nosu ali grlu. Ne odlašajte, temveč posve-tite se z menoj takoi.

Uspehi štejejo

Električno zdravljenje in direktno vzbrizgavanje sokryice, vakcine in bakterine, katerega se poslužujem, vas zagotavljajo o uspehu. Posvetujte se z menoj sedaj. Ne odlašajte niti en dan.

URADNE URE: DR. KENEALY OB NEDELJAH

Od 9. dop. do 8. zveč. Od 10. dop. do 2. pop.

647 EUCLID AVE. DRUGO NADSTROPJE CLEVELAND, O.

Vrata zapadno od Star rledališča REPUBLIC BLDG. vrata vzhodno on Bond's trgovine

Ameriško ljudstvo nestrpno čaka popolne republikanske zmage v novembru.

Ljudstvo se zaveda iz bridkih izkušenj, da potrebuje dežela dobro vladno mesto slabe in namenilo se je storiti slednje uspešno.

ZATO:

Ker so do smrti izmučeni od nesramnega profitarstva, visokih cen in kriminalne potrate in uničujočih visokih davkov, s katerimi jih je obremilo sedemletno vladanje Demokratične stranke.

ZATO:

Ker zrejo na Republičansko stranko, da jih reši tega prokletstva in ponovno ustavi položaj, ko bodo delovale tovarne s polno paro in bodo prejemale naši kmetje pošteno nagrado za njih delo, in bo Ameriškemu delavstvu zagotovljeno stalno delo, po dobrih plačah in ko bodo konsumentje ščiteni pred izkoriščanjem.

ZATO:

Ker so obračunali z naklepi in nevarnostmi, slabotne in omahljive vlade enega človeka in bodo zopet vpostavili zastopno vladno, kakoršno določa konstitucija; vladno ljudstva, za ljudstvo in potom ljudstva, z

vsemi pravicami in svobodščinami, danimi v konstituciji, prost govor, prost tisk in svobodna zborovanja.

ZATO:

So trdno zvezani zoper tujezemsko zvezo in pogodbe, ki bi zopet hotele poslati naše mladeniče preko sedem morj, da se vojskujejo, ne, da protektirajo ameriške interese, temveč zato, da služijo v namene tujezemskih sil na povelje in pod vodstvom nadvlade tujezemskih držav.

ZATO:

Hočejo, da ostane Amerika, kot je bila nekdanj, svobodna, progresivna, napredna, zadovoljna ter v miru, doma, in pravična, močna, in dobrohotna, v občejanju z drugimi svetovi.

Ameriški volilci, ženske kakor moški, vedo, kaj jim je storiti. Oni so željni odzvati se klicu najvišje dolžnosti suverenega državljana, in volili bodo z odločnostjo, zahtevajoč, da obvlada njih lastna volja.

Zmaga je pisana v zvezdah. Vsi jo čutimo okrog nas. Je že v zraku, katerega vdihavamo. Je tako neizogibna, kot usoda.

Republikanski Narodni komitej.

MALI OGLASI

BODITE PAMETNI in kupite AR-BU MAZILLO
za rane, izpahke, lišaje, opekline in kožne bolezni. To dobite v vsaki lekarni in denar nazaj, ako niste zadovoljni.
THE AR-BU LABORATORIES CO.
14017 Darley Ave., Cleveland, Ohio.

Jabolčnik! Cider!
Kdor želi dobro pijačo po nizki ceni, naj se zgleda pri

Maks Leonardi
19211 SHAWNEE AVE.
kjer ga dobite v količinah od 25 galonov naprej. Tako dobre pijače se ne dobi povsod in vselej. Vzemite Shore Line karo in izstopite na stop 125.

Rojaki pozor!
Pri meni si lahko naročite fin JABOLČNIK po nizki ceni. Če želite vam ga pripeljem na dom. Naročite lahko pisмено ali pa po telefonu.

JOHN DRENK
Geneva, Ohio.
TELEFON 136-L.

Slovenska grocerija

V naši trgovini dobite vedno dobro in sveže blago po zmernih cenah, ter prijazno postrežbo.

PRIDITE IN SE PREPRIČAJTE!

Se vam priporoča
Anton Ostanek
6626 ST. CLAIR AVE.

Katero kupite?

8 sob, moderna hiša, kopalnice, elek. luči, fornez, perilešče in škrl. streha. Zahteva se \$3.000 v gotovini. Prazna, lahko se takoj selite. 1345 Russel Rd. (East 70th St. blizu Superior Av. 6 sob moderna hiša, kopalnice, fornez, elek. luči, \$6.200. East 70th st. blizu Superior Ave.

McKenna Bros.
1365 EAST 53TH ST.
Odprto ob večerih.

Tel. Central 2373 R.

Gramofonske Plošče

zahtevajte novi cenik
Velika zaloga ur in zlatnine.
Wm. Sitter
5905 ST. CLAIR AVENUE
Cleveland, O.

LIBERTY BONDI IN VOJNO VARČEVALNE ZNAMKE.

Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljiv vi prekupevalec, soba 216 Lennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo. Vogal devata cesta in Euclid ave., nad Singer Sewing Machine Co. Odprto do 6. ure zvečer.

KUPITE DELNICE SLOV. DEL. DOMA V COLLINWOODU.

CHARLES BOITZ
krojač
Zastopnik moderne krojaške družbe.
6729 Bonna Ave. Cleveland, O.
Oddaljeni rojaki se lahko obrnejo namre pisemenim putem in jih obiščem.

SLOVENKA SE SPREJME
v službo takoj, pri slovenski družini. Plača dobra! Zgleda se pri Albert Ivnik D. C., 6408 St. Clair Ave. ali pa na 1051 Addison Rd. 244-47

DOBRODOČA MLEKARIJA
naprodaj!
S. MEHRL
1383 E. 65th St.

POZOR SLOVENCI!
Naprodaj je velika izbira sodov čisto novih ali od žganja, vsi najboljše vrste. Oddajte naročila v Hotelu Seršen, na 684 E. 152. St. med 6:30 in 8 ure zvečer. Vprašajte za Mr. A. J. larčić.

PEČ
na plin se proda poceni. Kdor hoče skoraj novo, lepo peč, naj takoj vpraša na 6410 St. Clair Ave. 245

POPOLNOMA ZGRAJEN GARAŽ
\$195.00
Velikost 10x16 čevljev

The O. S. GARAGE BUILDING CO.
488 E. 105. Street.
Cleveland, Ohio.
Graditelji vsakovrstnih garaž.
Telefon, Eddy 9895
Pokličite nas za CENE.

ZAKAJ TRPETI?
Rumatične, nevralgične in bolečine v mišicah so hitro odpravljene s pravo uporabo

PAIN-EXPELLER
Troriska znamka reg. v pat. ur. 288. 00
Glejte, da dobite pristnega - slavilnega več kot 50 let.

Zahtevajte **SIDRO** tvorilsko znamko.

Najmodernejši pogrebni zavod v Clevelandu
Frank Zakrajšek
POGREBNIK IN EMBALMER
1105 Norwood Rd.
Tel. Princeton 1735-IV.
Rosedale 4893

Avtomobili za krste, poroke in pogrebe in druge prilike.

THE W-K DRUG CO.
St. Clair, vogal Addison Rd.
Edina slovenska lekarna v Clevelandu.

Mi izpolnjujemo zdravniške recepte točno in natančno.

JOHN KOMIN.
Lekarnar.

DR. D. J. SMALLY
ZOBODRAVNIK
6204 St. Clair Ave.

Bridgework-Platwork in ruvo nje zob naša specialiteta. Zobje se očistijo brezplačno s pogledom.

URADNE URE: OD 9. DO 8. ZVEČER.
Ob nedeljah dopoldne od 9. do 12. ure.